

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno a příjmení uchazečky: Magdalena Čapounová

Název práce: Chemofobie – proč nás děsí chemie? (ID práce: 265335)

Hodnocení jednotlivých aspektů práce (označte jednu z možností)

1. Rozsah práce a její logické a formální členění	
×	A - přiměřené, odpovídají charakteru práce a významu jednotlivých částí
	B - nevyrovnané, členění není logické n. rozsah jednotlivých částí nekoresponduje s jejich významem
	C - uspokojivé, rozsah některých částí nedostačuje
	N - nedostatečné

2. Odborná a didaktická správnost	
	A - výborná, bez závažnějších připomínek
×	B - velmi dobrá, s ojedinělými drobnými závadami (nejasnost výkladu, chyby ve vzorcích nebo chemických názvech, nedokonalý popis metod nebo výsledků)
	C - uspokojivá, s četnějšími drobnými závadami
	N - nevyhovující, s hrubými chybami

3. Uvedení použitých literárních a j. zdrojů	
	A - bez připomínek, všechny převzaté údaje s citací zdroje, celkový počet citací odpovídá charakteru práce
×	B - uspokojivé, s občasnými neobratnostmi zejm. v umístění odkazů, nebo s celkově nižším počtem citací
	C - s vážnějšími závadami, např. převažují "nestandardní" odkazy na učebnice, přednášky, webové stránky, nebo se ojediněle vyskytuje opominutí odkazu na zdroj převzatých dat
	N - nevyhovující, velmi málo citací, ev. rysy plagiátu (časté opomíjení odkazu na zdroj převzatých dat, popř. opsání velkých částí textu)

4. Jazyková a stylistická úroveň práce	
	A - výborná, práce je napsána čtivě a srozumitelně, bez závažnějších gramatických n. pravopisných chyb
	B - velmi dobrá, ojedinělé stylistické neobratnosti, gramatické n. pravopisné chyby
×	C - uspokojivá, četnější slohové neobratnosti, gramatické n. pravopisné chyby, ojediněle se vyskytují obtížně srozumitelné n. nejednoznačné formulace
	N - nevyhovující, s četnými hrubými chybami

5. Formální a grafická úroveň práce	
	A - výborná, bez překlepů a chyb ve formátování
×	B - velmi dobrá, ojedinělé chyby formátu, překlepy, chybějící zkratky apod.
	C - uspokojivá, s ojedinělými většími (např. vynechání stránky) nebo četnějšími drobnými chybami
	N - nevyhovující, s četnými hrubými chybami

Případný slovní komentář k výše uvedeným bodům:

Přestože je přínos uskutečněného šetření limitován počtem zapojených respondentů, představuje bakalářská práce zajímavý příspěvek k diskusi o chemofobii. Svoji existencí upozorňuje na důležitost celého problému a nastiňuje možné směry dalšího výzkumu. Úroveň práce bohužel snižuje nedostatečná pozornost věnovaná práci s textem. Konkrétní připomínky, které mají především sloužit autorce pro další odborný rozvoj, rozvádím v příloze. Z nich jsou závažné následující dvě připomínky:

- Str. 24: Autorka uvádí citaci „Januš et al. (2023)“, ale tato citace chybí v seznamu citací.
- Str. 39: Autorka na místo grafu 5 vložila zřejmě omylem graf identický s grafem 3.

Tyto chyby je nutné napravit vložением opravného listu.

Dotazy k obhajobě

- V textu úvodní části bych uvítal větší diskusi týkající se článků věnujících se chemofobii, které v poslední době vyšly v anglicky psané literatuře. Autorka neuvádí ani rozsáhlé review věnované této problematice (Ruggiero R., Falciola L., Tortorella C. (2022) Chemophobia: A systematic review. Tetrahedron, 113, 132758). Má autorka o této literatuře přehled?
- Autorka ve svém dotazníku použila tříbodovou škálu, nicméně v původním výzkumu (Bearth et al., 2019) byla u některých otázek použita škála šestibodová. Mohla se tato změna projevit na validitě odpovědí?
- Autorka vhodně a vcelku správně prezentuje získaná data ve formě grafů a tabulek, ale provází je jen slovním komentářem. Uvažovala – i v souladu s citovaným výzkumem (Bearth et al., 2019) – o nějakém statistickém zpracování dat, například použití metody ANOVA? Také by bylo vhodné u učitelů, kteří získali přírodovědné vzdělání rozklíčovat, kolik z nich je chemiků a kolik biologů (či jiných přírodovědců).
- Zná autorka nějaké přístupy k potlačování chemofobie? Které byly popsány v literatuře a naopak, co by sama doporučila jako vhodnou cestu k jejímu potlačování.

Stanovisko k opravě chyb v práci:

opravný lístek/oprava v textu **JE** / **NENÍ** (zakroužkujte) podmínkou přijetí práce

Stanovisko k výsledku automatické antiplagiátorské kontroly práce dle SIS:

Celkové procento podobnosti: 8 %

Slovní komentář ke stavu kontroly programem Turnitin ze SIS (*byla nalezena významná shoda v části úvod, výsledky, diskuse či závěr?*): Nalezeny jen nevýznamné shody u povinně předepsaných částí (název studijního programu, prohlášení o autorství) nebo částí normovaných (formát citací). Posuzovaná práce tedy nevykazuje v žádné části rysy plagiátu.

Jedná se podle Vás o **PRÁCI ORIGINÁLNÍ** / **PLAGIÁT** (zakroužkujte) - v případě podezření, že posuzovaná práce je plagiát, prosím zdůvodněte

Celkový návrh

Navrhovaná celková klasifikace: **výborně/velmi dobře**

Datum vypracování posudku: 15. září 2024

Jméno a příjmení, podpis oponenta: Radek Chalupa

Příloha

Připomínky uvádím jen při prvním výskytu, některé drobné překlepy a stylistické neobratnosti pomíjím.

- V abstraktu by se neměly objevit citace (musí jít o autonomní text, čtenář v něm musí mít všechny informace). V českých citacích se nepoužívá znak et („&“), ale prostá spojka „a“.
- V česky psaném textu je potřeba používat české odstavce, tedy bez prokladu jednou volnou řádkou mezi odstavci. Na mnoha místech jsou psány chybně uvozovky, správná podoba je „“.
- Str. 9: Zdrojem dat o postojích Evropanů k chemii není „*studie časopisu Nature Chemistry*“, nýbrž studie, původně uveřejněná v časopise *Food and Chemistry Toxicology* (kterou autorka rovněž cituje). Článek v *Nature Chemistry* jen připomíná její část, která je z hlediska získaných výsledků nejvýbušnější. V žádném případě však nejde o studii iniciovanou nebo přímo uskutečněnou časopisem *Nature Chemistry* (navíc zde, na prvním místě výskytu v textu, chybí odkaz, tedy Siegrist a Bearth, 2019). Proto by na str. 24, kde autorka sumarizuje výsledky této studie, bylo vhodnější uvádět data z původní studie (Bearth et al., 2019).
- Str. 12: Rachel Carsonová ve své knize *Silent Spring* pojem *chemofobie* nikdy nepoužila.
- Str. 14: Druhý odstavec, namísto „*Také se vyskytují tvrzení, které chemtrails ...*“, má být správně „*Také se vyskytují tvrzení, která chemtrails ...*“.
- Str. 15: Poslední věta druhého odstavce je velmi neobratně formulována, a tak, jak je napsána, nedává smysl. Ten vyplyne až po přečtení následujících stránek práce. Věta zní: „*Tyto oblasti byly vybrány, protože i u jinak chemofobních jedinců se zde chemofobní jevy chování vyskytují, či mohou vyskytovat, vzácně.*“
- Str. 16: Autorka v druhém odstavci zmiňuje „pilulky“, nicméně tato léková forma je již desítky let obsoletní a většina lidí ji nikdy neviděla (vhodnější by tedy bylo uvést například „tablety“). Ve čtvrtém odstavci na druhém řádku má být na místo „*značné*“ správně „*značném*“.
- Str. 17: Věta „*Elementární hliník je ve vodě nerozpustný a v lidském organismu by tedy nedělal dobrotu.*“ nedává smysl. Právě proto, že hliník je ve vodě nerozpustný, nemůže takto vstupovat do organismu a tam negativně působit (navíc formulace „*nedělal dobrotu*“ do odborného textu nepatří).
- Str. 19: Výraz „*reputace*“ je zde lépe zaměnit obvyklejším výrazem „*pověst*“. Slovo „*reputace*“ doporučuji používat spíše jako výraz druhé volby, když se chceme ze stylistického hlediska vyhnout opakování slova „*pověst*“.
- Str. 20: V odborném textu se při odkazování na obrázky či tabulky nepoužívá příkazové formy „viz“. Legendy se u obrázků píší vždy pod obrázek. Obrázky by měly být číslovány v každé kapitole zvlášť, s předřazením čísla kapitoly. Emotivní výrok „*prezentace nebezpečnosti látky je tak příliš zjednodušená, až tak, že to není pravda!*“ do odborného textu nepatří.
- Str. 21: Na šestém řádku by namísto „*návody, které lze nalézt na spousty webových stránkách*“ mělo být spisovně „*návody, které lze nalézt na řadě webových stránek*“. Podobně na následující str. 22 by mělo být na místo „*Existují spousty nepříznivých reakcí ...*“ spisovně „*Existuje řada nepříznivých reakcí ...*“. Tyto reakce rozhodně nemohou „*přinášet různé alergie či intolerance*“, ale mohou je vyvolávat.

- Str. 23: Věta „*Nicméně, mají-li být dané látky konzervanty, musí mít toxické účinky.*“ je z toxikologického hlediska velmi nevhodná. Není látka, která by toxická nebyla, záleží jen na dávce a okolnostech.
- Str. 24: V druhém odstavci jsou velmi neobratné formulace. „Aditivum“ je podstatné jméno neživotné, a jako takové nemůže být konatelem děje, většina vět by tedy měla být v trpném rodě.
- Str. 27: V prvním odstavci ve třetím řádku na místo „*publikovaný*“ má být „*publikovaného*“. Ve druhém odstavci na devátém řádku namísto „*tvrzení v dotazníku, byly převzaty*“ má být „*tvrzení v dotazníku, byla převzata*“ a na desátém řádku namísto „*přeloženy*“ má být „*přeložena*“.
- Str. 28: V prvním odstavci na šestém řádku namísto „*mělo*“ má být „*měla*“. Graf 1 není odkazován z textu, legenda je nedostatečná.
- Str. 31: V prvním odstavci na pátém řádku namísto „*jsou*“ má být „*je*“, dále namísto „*se*“ má být „*s*“. Ve druhém odstavci na prvním řádku namísto „*položené*“ má být „*položená*“.
- Str. 32: Tabulky by měly být číslovány v každé kapitole zvlášť, s předřazením čísla kapitoly. V tabulce 1 (a rovněž v grafu 3 na str. 35) dává součet procentuálního zastoupení respondentů skupiny „ostatní“ celkem 101 procent ($64 + 32 + 5 = 101$).
- Str. 37: Ve čtvrtém odstavci na prvním řádku vypustit předložku „*na*“. Na následujícím řádku namísto „*byla by na tom náš vzorek*“ má být „*byl by na tom náš vzorek*“.
- Str. 38: Na druhém řádku legendy grafu 4 namísto „*týkající se*“ má být „*týkajících se*“.
- Str. 40: V tabulce 3 dává součet procentuálního zastoupení respondentů skupiny „zdravotníci“ celkem 101 procent ($84 + 15 + 2 = 101$) a obdobná situace je i u skupiny „učitelé“ ($72 + 25 + 4 = 101$).
- Str. 41: V prvním odstavci na pátém řádku namísto „*kde by vyhýbání se chemikáliím by bylo značně*“ má být „*kde by vyhýbání se chemikáliím bylo značně*“.
- Str. 43: V prvním odstavci má namísto citace (Bearth et al., 2019) být (Siegrist & Bearth, 2019).
- Str. 44: Ve druhém odstavci má namísto „*jednalo o všemi známou*“ být „*jednalo o všem známou*“.
- Str. 45: V tabulce 4 dává součet procentuálního zastoupení respondentů skupiny „učitelé“ celkem 101 procent ($38 + 21 + 42 = 101$).
- Str. 49: V tabulce 5 dává součet procentuálního zastoupení respondentů skupiny „zdravotníci“ jen 99 procent ($27 + 56 + 16 = 99$), naopak u skupiny „ostatní“ je součet 101 procent ($39 + 23 + 39 = 101$). Situace se opakuje i u skupiny „učitelé“ ($23 + 55 + 23 = 101$).
- Str. 51: Graf 11 má identickou legendu s grafem 10, evidentně je zde vynechána informace, že se jedná o výsledky profesní skupiny „ostatní“.
- Str. 55: Na třetím řádku třetího odstavce namísto „*vybrat jednoznačně správně správnou*“ má být „*vybrat jednoznačně správnou*“.
- Str. 57: Autorka mohla u některých položek vybrat relevantnější literaturu, například cituje celkem čtyři závěrečné vysokoškolské práce, které mohly být nahrazeny mnohem validnějšími zdroji. U některých zdrojů dostupných na internetu by bylo vhodné uvést link. U citace Burgess et al. (2004) má být název bakterie s velkým písmenem a v kurzívě. U citace Rádlová et al. (2018) je zbytečně název práce verzálkami.